

3. Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави : Закон України від 19.06.2003 р. № 975-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 46. Ст. 366. (Втратив чинність).

4. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.

5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 р. № 3781-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 11. Ст. 50.

6. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О. В. Петришин (гол.) [та ін.]. 2017. 952 с., с. 824

7. Про участь громадян в охороні громадського порядку та державного кордону : Закон України від 22.06.2000 р. № 1835-III. ВВР України. 2000. № 40 (06.10.2000). Ст. 338.

САХНО Артем - доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПРИМУСОВОЇ ЕВАКУАЦІЇ ДІТЕЙ З ТЕРИТОРІЇ ВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Розв'язання важливого наукового завдання, пов'язаного із правовим регулюванням примусової евакуації дітей з територій ведення активних бойових дій вважаємо за доцільне розпочати з аналізу нормативно-правового забезпечення в окресленій сфері суспільних відносин. Зокрема, обґрунтованою виглядає позиція С.А. Скриля, який зазначає, що правове забезпечення організаційної структури керованої системи передбачає насамперед закріплення в нормативних актах структури, правосуб'єктності та юридичної відповідальності суб'єктів управління [1, с. 80].

В.В. Цветков висловлює слушну думку про те, що правові акти обумовлюють юридичні наслідки у вигляді встановлення, зміни, відміни правових норм або встановлення зміну, припинення конкретних правовідносин в сфері державного управління [2, с. 18-20].

Судження вищевказаних авторів про значення нормативно-правового забезпечення в публічному управлінні дозволяють зробити висновок про першорядну роль правових актів у сфері примусової евакуації дітей з територій ведення активних бойових дій, положення яких спрямовані на врегулювання відповідного адміністративно-правового механізму.

Зокрема, статтею 2 Кодексу цивільного захисту України визначено поняття евакуації, як організованого виведення чи вивезення із зони надзвичайної

ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення [3].

Відповідно до підпункту 19 частини першої статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан, військове командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення) можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану проводити евакуацію населення у разі виникнення або загрози виникнення надзвичайної ситуації, а також із зон збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій) у безпечні райони [4].

Низка статей Сімейного кодексу України визначають перелік обов'язків батьків щодо виховання та розвитку дитини та визначають засади відповідальності за їх невиконання або неналежне виконання. Зокрема, відповідно до статті 150 Сімейного Кодексу України, батьки зобов'язані виховувати дитину в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини; піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток; забезпечити здобуття дитиною повної загальної середньої освіти, готувати її до самостійного життя; поважати дитину [5].

Крім того, у статті 170 Сімейного Кодексу України врегульовано порядок та підстави відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав. Відповідно до частини 2 названої статті, у виняткових випадках, при безпосередній загрозі для життя або здоров'я дитини, орган опіки та піклування або прокурор мають право постановити рішення про негайне відібрання дитини від батьків. У цьому разі орган опіки та піклування зобов'язаний негайно повідомити прокурора та у семиденний строк після постановлення рішення звернутися до суду з позовом про позбавлення батьків чи одного з них батьківських прав або про відібрання дитини від матері, батька без позбавлення їх батьківських прав. Перебування дитини у зоні бойових дій і збройних конфліктів є безпосередньою загрозою для життя або здоров'я дитини.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій» від 30 жовтня 2013 року № 841 врегульовано механізм здійснення організованого вивезення (виведення) населення із зон можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації або надзвичайної ситуації і розміщення його поза зонами дії вражаючих факторів джерел надзвичайної ситуації у разі виникнення безпосередньої 200 загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю населення, а також заходів з евакуації матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення [6].

Також, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про тимчасове переміщення (евакуацію) дітей та осіб, які проживають або зараховані

до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, та їх повернення» від 01 червня 2023 року № 546 визначено механізм забезпечення безпеки дітей та осіб, які проживають або зараховані на цілодобове перебування до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування (далі - діти та особи), під час воєнного стану шляхом вжиття у разі потреби заходів до їх тимчасового переміщення (евакуації), забезпечення розміщення, належного догляду, виховання, а також повернення за місцем їх постійного проживання (перебування), а в разі виїзду за межі України - в Україну [7].

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Координаційного штабу з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану» від 29 липня 2022 року № 854 з метою сприяння координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань, утворених відповідно до законів, та громадських об'єднань з питань організації та проведення обов'язкової евакуації населення створено тимчасовий консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України – Координаційний штаб з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану [8].

Планування, організація та проведення заходів з евакуації здійснюється відповідно до наказу МВС «Про затвердження Методики планування заходів з евакуації» від 10 липня 2017 року № 579. Методика установлює загальні вимоги до розроблення документів щодо планування заходів з евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей із зон надзвичайних ситуацій. Планування заходів з евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій та із зон збройних конфліктів (далі - планування евакуації) покладається на центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання [9].

Висновки. Таким чином, можна висновувати, що нормативно правове забезпечення складає основу правового регулювання механізму примусової евакуації дітей з територій ведення активних бойових дій.

Основні завдання нормативно-правового забезпечення в окресленій сфері суспільних відносин полягають у виробленні дієвого адміністративно-правового механізму, спрямованого на ефективну реалізацію примусової евакуації дітей з територій ведення активних бойових дій суб'єктами забезпечення цього процесу.

При цьому, варто констатувати, що правове регулювання механізму примусової евакуації дітей з територій ведення активних бойових дій має низку нерегульованих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скриль С.А. Теоретичні проблеми ефективності законодавства у сфері державного управління: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2001. 194 с.

2. Цветков В.В. Державне управління як основний різновид соціального управління. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи. К., 1998. С.17-37.

3. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text/>.

4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text/>.

5. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III Закон України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n838/>.

6. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841 / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text/>.

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 01 червня 2023 року № 546 / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/546-2023-%D0%BF#Text/>.

8. Про утворення Координаційного штабу з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 року № 854 / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-2022-%D0%BF#Text/>.

9. Про затвердження Методики планування заходів з евакуації: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 липня 2017 року № 579 / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0938-17#Text/>.